

OSMANLI DEVLETİ'NDE İRAN OKULLARI*

Doç. Dr. Süleyman BÜYÜKKARCI**

GİRİŞ

Bu bildirinin amacı, Osmanlı Devleti döneminde kurulmuş ve Cumhuriyet Türkiye'sinde de faaliyetini sürdüren İran Okulları'nın tarihçesini açıklığa kavuşturmaktır.

Burada, bu okulların hangi koşullar içinde açıldığı, yaygınlaştığı ve okullarda gözetilen dîni ve siyasi amaçlar belirtilmiştir. Okulların ders programları, ders dağıtım cetvelleri, öğretim yönetmelikleri, ölçme değerlendirme, öğrenci alımı, disiplin işleri, eğitim sistemleri gibi doğrudan eğitime ilişkin konular üzerinde, ancak, gözetilen amaç ve öğretilen dil bakımından gerektiğinde söz edilmiştir.

Anayasa'da yer alan kamu ve özel hakların yabancılar için kamu yararı, kamu güvenliği ve ekonomik nedenlerle sınırlandırılması uluslararası hukuk'a aykırı değildir. Bu bakımdan yabancı gerçek ve tüzel kişilerin yurdumuz Türkiye'ye giriş ve yurdumuzda kalış hakları, eğitim hakkı, taşınmaz mal edinme, miras hakkı, çalışma hakkı, vb. konular çeşitli yasa hükümlerine tâbi olarak sınırlandırılmıştır.

* Selçuk Üniversitesi'nce Konya'da düzenlenen (7-9 Nisan 1999) Kuruluşunun 700. Yıl Dönümünde Bütün Yönleriyle Osmanlı Devleti Uluslararası Kongresi'nde sunulan bildirin metnidir.

** Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Konya-TÜRKİYE.

Çalışmamızda önce, yabancıların Türkiye’de öğretim kurumları açmasının hukukî yönleri araştırılmış ve daha sonrada Osmanlı Devleti ve Türkiye’de kurulan İran Okulları’nın kuruluş aşamaları ve tarihçeleri ile son durumları hakkında ayrıntılı bilgiler verilmeye çalışılmıştır.

Araştırmada, Türkiye Cumhuriyeti MEB Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü, Talim ve Terbiye Dairesi Başkanlığı, Başbakanlık Osmanlı ve Cumhuriyet Arşivi Belgeleri’nden yararlanılmıştır. Ayrıca, İstanbul Özel Okullar Rehberi vb. konu ile ilgili diğer bazı yayınlar gözden geçirilerek değerlendirilmiştir.

A. YABANCININ EĞİTİM ÖĞRENİM ÖZGÜRLÜĞÜ

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’na göre eğitim ve öğretim devletin başta gelen ödevidir, vatandaş ile yabancı arasında herhangi bir ayırım yapılmamıştır (Md. 42/2). Özel okulların tâbi olduğu esasların kanunla düzenleneceğini kabul etmiştir. Yabancıların eğitim ve öğretim özgürlüğü meselesi iç hukuk tarafından sınırlandırılmıştır¹

I. TÜRK OKULLARI’NDA EĞİTİM VE ÖĞRETİM

Türk okullarında eğitim görme, yabancılara anayasa ile tanınmış bir haktır. Yabancılar dileklerine göre Türk veya Türkiye’de bulunan yabancı okullarda eğitim görebilirler. İlk öğretim Türk vatandaşları için zorunlu olmasına rağmen yabancılar için isteğe bağlıdır (Any. Md. 42/6)²

¹ Aysel Çelikel, **Yabancılar Hukuku**, 6. Baskı, Beta Basım ve Dağıtım A.Ş., İstanbul 1993, s. 185.

² Aysel Çelikel, **a.g.e.**, s. 185.

625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'na göre³, özel okullarda okuyacak yabancı öğrenci sayısı, bu okullarda okuyan Türk çocuklarının % 20'sini geçmemek üzere MEB tarafından belirlenir (Md. 28)

Yabancıların Türk Üniversite ve Yüksekokullarında öğrenim görebilmesi, kendileri için açılan yerleştirme sınavlarında başarı göstermelerine bağlıdır.

II.YABANCILARIN ÖĞRETİM KURUMLARI AÇMASI

1. Genel Olarak

Anayasada yabancılara kendi vatandaşlarının buldukları mıntikalarda izin almak koşuluyla ilkokullar açmaları hakkı tanınmıştır. İlkokul çağındaki Türk vatandaşlarının yabancı ilkokullara devam etmesi Anayasa'ya aykırıdır. Anayasa'nın Md. 52/2 ye göre ilk eğitimin Türk vatandaşları için Türk okulları'nda zorunlu olduğu kabul edilmiştir. Bu duruma göre, ilkokul çağındaki Türk vatandaşlarının yabancı ilkokullara devam etmesi Anayasaya aykırıdır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'nın Md. 50'ye göre eğitime ve öğretme hakkı kamu hakları arasında yer almıştır. Osmanlı Devleti'nde 18. yüzyılın ikinci yarısından itibaren yabancı okullar mevcuttur. Bu okullardan bazıları hâlâ günümüzde eğitim ve öğretim faaliyetlerini sürdürmektedir. Türk vatandaşları da bugün bu okullarda eğitim görmektedirler. Söz konusu okulların yabancı dil ağırlıklı eğitim vermeleri, Türk vatandaşlarının ilgisini her geçen gün biraz

³ 18.6.1965 – 625, RG. 18.6.1965 – 12026.

daha artırmaktadır⁴. Yabancı dil ağırlıklı eğitim verilirken, aynı zamanda yabancı kültür de veren yabancı okulların hukuki durumlarının da bilinmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

İstanbul'un fethedilmesinden başlamak üzere Osmanlı Devleti'nde yabancı okullar kurulmaya başlamıştır. Bu okullar müslüman olmayan çocuklara dinî terbiye vermek amacıyla kurulan Katolik Okulları'dır. Başta Papa ve Fransa olmak üzere sürekli yardım görmüştür. Sen Benua ilk açılan okullardandır; daha sonra Protestan Okulları açılmaya başlanmıştır. 1900'lü yıllarda çok sayıda açılan ve bu okullarda okuyan öğrencilerin yaklaşık % 50'sini Türk çocukları oluşturmuş ve dolayısıyla, ülkenin kültür hayatında önemli rol oynamaya başlamışlardır⁵.

Osmanlı Devleti'nde yabancı tüzel kişilerin varlığı ve taşınmaz mal edinme hakları tanınmamış olduğu için, bu okullar gerçek kişiler tarafından fermanlara dayanılarak açılmaktaydı. 1869 tarihli Maarif-i Umumiye Nizamnamesi bu okulların yabancı hakiki şahıslar tarafından açılmasını kabul etmiştir. Çoğunluğu fermansız olarak açılan bu okullardan Fransa'ya ait olanları, 1901'de teati edilen mektuplarla Osmanlı Hükümeti tarafından tanınacağı kabul edilmiştir⁶

Kapitülasyonlara, Kanuni Sultan Süleyman'ın 1535 tarihli Fermanıyla I. Fransuva (Francois)'ya verdiği bir takım ayrıcalıklar, başlangıç oluşturur. Bunu, 1569, 1581, 1597, 1604, 1673 ve 1740 yıllarında verilen kapitülasyonlar izler. Kapitülasyonlar; yabancılarla

⁴ Süleyman Büyükkaracı, Türkiye'deki İtalyan Okulları'nın Tarihçesi, **VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi**, 9-11 Eylül 1998, Kongre'ye Sunulan Bildiri, Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayını, II. Cilt, s. 465-490, Konya 1998.

⁵ Aysel Çelikel, **a.g.e.**, s. 187,

⁶ Türkiye'de Yabancı Müesseselerin Durumu Hakkında Rapor, Maarif Vekaleti, Ankara, 1956 dan naklen Aysel Çelikel, **a.g.e.**, s. 187.

yurdumuza girmekte, orada dolaşmakta, ticaret, seyr-ü sefer yapmakta, dinî, siyasî ve konsolosluk işlerinde, vergi bakımlarından geniş özgürlük ve muafiyetler sağlıyordu. Kapitülasyonlar, din özgürlüğü dolayısıyla öğretim alanına da sızmıştır, yıllar geçtikçe devlet ve halk için çekilmez bir yük olmuş, ilerleme yolundaki çabalar için de bir engel oluşturmuştur.

Osmanlı Devleti'nde yabancı özel öğretimin hayat bulabilmesi, yine bu devletin siyasî ve askerî dönemlerinde (1535, 1539, 1581, 1604 tarihlerinde) bazı Avrupa Devletleri tebeası için yalnızca bir lütufkarlık ve tek taraflı olarak tanıdığı bir takım imtiyazların devletin duraklama ve gerileme devirlerinde (1673, 1740 tarihlerinde) bir hak gibi öne sürülerek "İmtiyâzât-ı ecnebiyye = Kapitülasyon" denilen ahitler haline getirilmesiyle olmuştur⁷.

Osmanlı Devleti, kapitülasyonları 1914'te tek yanlı olarak kaldırdıktan sonra, Türkiye'de bulunan Yabancıların Hak ve Vazifeleri Hakkında Kanunu 1330 (1915)'de kabul etti. Bu kanunun Muvakkat Maddesi'nde, bu kanundan önce Osmanlı Ülkesi'nde okul açmış olan yabancıların müktesep haklarının Osmanlı kanun ve nizamlarına uymak koşulu ile tanınacağı kabul edilmişti. Bu madde ile ilgili olarak 1330 tarihinde "İmtiyazat-ı Ecnebiye'nin İlgası Üzerine Ecanip Hakkında İcra Olunacak Muameleye Dair Talimatname" hazırlandı. Yabancı okulların durumunu ayrıntılı bir şekilde düzenleyen Talimatname I.Dünya Savaşı'nın başlamasıyla birlikte yürürlüğe girmiştir. Getirdiği hükümlerin kurduğu denetim ve rüzen daha sonra kabul edilmiş ve bugün de yürürlükte olan 1331 (1916) tarihli "Mekatibi Hususiye Talimatnamesi"de aynen kabul edilmiştir.

⁷ **Türk Ansiklopedisi**, Özel Öğretim Kurumları Maddesi, C. XXVI, M.E. Basımevi, Ankara 1977, s. 306-307.

Lozan Konferansı'nda Türkiye'deki hayır, sağlık ve eğitim kurumları uzun görüşmelere ve tartışmalara neden olmuştur. Müttefiklerin önerileri, mevcut kurumların tümünün faaliyetlerine devam olunması, yenilerinin kurulmasının ise, Türkiye ile yeni antlaşmalar yapma koşuluna bağlı olması şeklindeydi⁸. Türk heyeti, mevcut kurumların bazı koşullarla devamını kabul etti, yenilerinin kurulmasını ise kabul etmedi, Konferans kesildi ve 20 Mart 1923'te yeniden açıldığında, Türk heyeti bu konuyla ilgili olarak bir beyanname verdi. Bu Beyanname'de, 30 Ekim 1914'den önce resmen mevcut olan Fransa, Büyük Britanya, İtalya taabiyetinde bulunan tüm eğitim kurumlarının faaliyetlerini sürdüreceği ancak, bu kurumların hiçbir gerekçe ve hiçbir durumda Türkiye'nin çıkarlarına veya Türk Kanunları'na aykırı olarak hiçbir eylem ve propagandaya girişmeyecekleri kabul edilmişti. Mali konularda benzer Türk kurumları ile eşit haklara sahip Türk kurumlarını yöneten kanunlara tâbi olacaklardı.

Müttefikler, Türk murahhas heyeti tarafından ortaya konulan bu Beyannameye yeni kurumlar açma hakkından söz etmediği gerekçesiyle karşı çıktılar. Bunun üzerine hukuk danışmalarından oluşan bir komisyon çalışmalarına yeniden başladı. Komisyon raporu üzerinde yapılan görüşmelerde varılan sonuca göre, Türk Hükümeti 30 Ekim 1914 tarihinden önce, Türkiye'de fiilen var olan kurumların etkinliklerini sürdürmelerini kabul etti.

Fransız, İngiliz, İtalyan temsilcilerinin yeniden okul açmak için Türk Hükümeti ile görüşme hakkının tanınması koşulu ile komisyon raporunu kabul edeceklerine dair itirazları üzerine, İsmet Paşa, ilgili devletlerin temsilcilerine ayrı ayrı birer mektup gönderdi.

⁸ Seha Meray, **Lozan Barış Konferansı Tutanaklar Belgeler**, Ankara 1969-1972 = **Lozan Zabıtlar**, (Çev. S. Meray), takım II. C. 1, Kitap.

Sözkonusu mektupta kesin şekilde, Türkiye Cumhuriyeti adına, Türkiye'ye 30 Ekim 1914'en önce varlığı onaylanmış ve İtalyan, Fransa, İngiltereye mensup eğitim kurumlarının tanınacağı, 24 Temmuz 1923'te Türkiye'de fiilen var olan benzer diğer kurumların durumlarını düzeltmek için de iyi niyetle incelemeler yapacağını bildirdi⁹.

Lozan Antlaşması'na bağlı olarak imzalanan İkâmet ve Adli Selâhiyet Sözleşmesi'ne göre, sözkonusu mektuplar ve sözleşme 7 yıl için yürürlükte olacaktır, Bugün bu mektuplar yürürlükte değildir, ancak, bu okulların kazanılmış hakları saklı tutulmakta devam edilmektedir¹⁰.

2.Yabancıların Eğitim ve Öğretim Özgürlüğünü Düzenleyen Kuralların Tarihi Gelişimi

a) 1331 (1916) tarihli Mekâtibi Hususiye Talimatnâmesi

Eğitimin düzenlenmesi amacıyla getirdiği hükümler bugün hâlâ yürürlükte. İlgili hükümlere göre;

Türk Dili, Türk Tarihi ve Coğrafyası'nın Türkçe olarak okutulması, ders programlarının MEB'liğinin onayından geçmesi gereklidir.

Okutulacak ders kitapları, yazarlarının adları, baskı tarihleri yerleri ve birer baskısının MEB'liğine teslimi gereklidir.

⁹ **Lozan Zabıtlar** (Çev. Seha Meray), takım II, C. I, Kitap 2, s. 258-260; Ayrıca Bkz. Aysel Çelikel, **a.g.e.**, s. 187.

¹⁰ Aysel Çelikel, **a.g.e.**, s. 188.

Öğretmenlerin adı ve vatandaşlıklarının ve diplomalarının bildirilmesi gerekir.

Okullar müfettişlerin denetimine her zaman açık olacaktır.

Okulların bağlı bulunduğu din ve mezheple ilgili derslerin bu dinde olmayan öğrencilere okutulmaması gerekir.

b) 7.11.1935 Tarihli Özel Okullar Yönergesi

Özel Okullar Yönergesi adı verilen bu Yönetmelik (R.G. 2469) yabancı okullarda okutulacak kitap, ders, tatil günleri hakkındaki hükümler içermektedir. Yeniden şube ve sınıf açılması konusundaki 17, 18,19. maddeleri önem taşımaktadır. Buna göre;

Hiçbir yabancı okul yeniden şube açamaz

Yabancı okulda yeniden hazırlık sınıfı açılmaz

Yabancı okullarda Bakanlığa kaydettirilen sınıf sayısı arttırılmaz.

Özel Okullar Yönergesinin getirmiş olduğu yabancı okulların genişletilememesi kuralı, 8.6.1965 yılında kabul edilen 625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 5 ve 20. maddeleri ile korunmuş ve yabancıların yeniden okul açmaları yasaklanmıştı. Bugün Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 5. ve 20. maddelerini değiştiren 11.7.1984 (No: 3035) ve 5.11.1985 (No: 3236) tarihli kanunlar bu yasağı kaldırmıştır. Bu durumda Yönerge artık yürürlükte değildir.

c) 8.6.1965 Tarihli ve 625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu:

Yabancı okulların durumunu düzenleyen en önemli hukuk belgesidir¹¹. Kanun 16.6.1983 (RG. 16.6.1983 – 1843), 11.7.1984) ve 5.11.1985 (RG 9.11.1985-19823) tarihlerinde değişikliğe uğramıştır. Buna göre; yabancılara bazı koşullarla okul açma hakkı tanınmıştır.

3- Türkiye’de Yabancıların Özel Öğretim Kurumu Açma Hakkı

a) Milletlerarası Öğretim Kurumu Açma

Özel Öğretim Kurumları Kanunu’nun 5.11.1985 tarih ve 3236 sayılı kanunla değiştirilen 5. maddenin yeni şekline göre;

“Yalnız yabancı uyruklu öğrencilerin devam edebileceği milletlerarası öğretim urumu (yüksek öğretim hariç) yabancı uyruklu gerçek ve tüzel kişiler tarafından, doğrudan veya Türk vatandaşlarıyla ortaklık yoluyla, 6224 Sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu Çerçevesi’nde Bakanlar Kurulu’nun izni ile açılabilir. Türk vatandaşları ve tüzel kişiler de kendi adlarına aynı maksatla milletlerarası mahiyette öğretim kurumu açabilirler...”

5. maddenin yeni şekli için Aysel ÇELİKEL kitabında şunları söylüyor¹²:

“5. maddenin yeni şekli, sadece birinci fıkrası ile önem taşımaktadır. Çünkü bu fıkra ile daha önce yabancı gerçek ve tüzel

¹¹ Aysel Çelikel, a.g.e., s. 190-191.

¹² Aysel Çelikel, a.g.e., s. 192.

kişiler için yasak getiren hüküm kaldırılarak Lozan Antlaşması'nın müzakerelerinde Türk Heyeti'nin üzerinde ısrarla durduğu yeniden yabancı okul açılmaması hakkındaki esas ortadan kaldırılmıştır...”

“5. madde yabancıların hiçbir surette orta öğretim kurumu açamayacaklarını yasaklayan hükmünü kaldırıp yerine yalnız yabancıların öğretim göreceği kurumların açılmasını kabul etmesi karşısında, yabancıların Türk vatandaşlarının da devam edeceği okullar açabilme sorusunu gündeme getirebilecektir...”

b) Yabancı Okulların Kapasite Artımı

Özel Eğitim Kurumları Kanunu'na 11.7.1984 (No: 3035) tarihinde getirilen bir diğer değişiklik de Kanununun 20. maddesi ile ilgilidir. Söz konusu 20. madde, yabancı okulların yeni arazi edinmelerine olanak tanımış, bu konuda Bakanlar Kurulu Kararının gerekli olduğunu bildirmiştir. Kapasitelerini de 5 misline çıkarmaları konusunda izin için Bakanlar Kurulu Kararı gerekli görülmüştür. O halde, 20. madde de, yabancı okulların yeniden mülk edinme, kapasitelerini arttırma ve yeni şubeler açma konusunda Lozan'dan bu yana kabul edilen sistemi değiştirmiştir.

Yabancıların eğitilmesi için yabancı sermaye celbinin muhtemel yararları, yalnız okulun yıllık kârından gelir vergisi ödenmesi ve yabancı öğrencilerin mesken ve yaşama için Türkiye'ye döviz girdisi olarak belirlemektedir. Ö.Ö.K.K.'nda yapılan değişikliğin nedenlerini yalnızca yabancıların eğitilmesi için, Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu ile açıklamak zor olsa gerekir. Çünkü Türkiye'de kurulan milletlerarası okul böylece, elde ettiği kârını yurt dışına

transfer etme ve taşınmaz mal edinme olanağını elde etmiş olmaktadır¹³.

4. Yabancıların Yüksek Öğretim Kurumu Açma Hakkı

1961 Anayasası'nın 120. maddesi, Üniversitelerin devlet eliyle ve kanunla kurulacağı hükmünü getirmiştir. 28 Ağustos 1957'de (28.8.1957-9 / 9368. Tebliğler Dergisi, 16.12.1957, Sayı 986, 28.8.1957 tarihli Kararname) Robert College'e Yüksek öğrenim veren sınıflar eklenmesine Bakanlar Kurulu Kararı ile izin verilmiştir. Ancak, Özel Yüksek Okulların Anayasa'ya aykırı olduğu Anayasa Mahkemesi'nin 12 Ocak 1971 Tarih ve E. 1969 – 31, K. 1571-3 sayılı kararıyla (RG. 13790) kesinlik kazanınca Robert College Yüksek Okulu, Boğaziçi Üniversitesi haline getirilmiştir. 1982 Anayasa'sı Md. 130'da Yüksek Öğretim Kurumları'nın Vakıflar tarafından da kurulabilmesini kabul etmiştir. Anayasa'nın amacı, söz konusu kurumların Türk Vakıfları tarafından kurulması olduğu için, yabancıların Yüksek Öğretim Kurumu açması mümkün değildir¹⁴.

B. OSMANLI-İRAN İLİŞKİLERİ

Osmanlı-İran ilişkileri özellikle XV. Yüzyıldan başlamak üzere bozulmaya başlamıştır. Fatih Sultan Mehmet'in Otlukbeli Savaşı'nı kazanması, Akkoyunlu Devleti'nin yıkılmasına neden oldu. Akkoyunlu Devleti'nin yerine kurulan Safavi Devleti, Osmanlı Devleti'ne karşı pek de dostça olmayan bir politika takip etti. Şah İsmail, Anadolu'da yaşayan bazı gruplarla yakın ilişkiler kurarak Osmanlı Devleti'ne karşı bozguncu ve aleyhte propagandalar yaptırdı. Bu olumsuz propagandalar kısa süre içerisinde etkisini gösterdi ve bu

¹³ Aysel Çelikel, a.g.e., s. 193-194.

¹⁴ Aysel Çelikel, a.g.e., s. 195.

gruplar artık isyana hazır durumdaydılar. Ancak, Yavuz Sultan Selim'in padişah olması sayesinde bu tehlike etkisiz bir duruma getirilmiştir. Düzgün olmayan Osmanlı-İran ilişkileri, 1639'da imzalanan ve bugünkü sınırlarımızı da belirleyen Kasr-i Şirin Antlaşması'yla biraz olsun duraklamıştır. Ancak İran, şiiliği, yani kendi mezhebi olan şiiliği Anadolu'da yaymak ve Anadolu'da yaşayan bazı gruplardan yararlanarak topraklarını genişletmek amacıyla asla vazgeçmemiştir¹⁵.

Anadolu ve Osmanlı Devleti jeopolitik durumu nedeniyle günümüzde olduğu gibi geçmişte de dünya güç dengelerini etkileyecek sürekli çıkar çatışmalarının odak noktasını oluşturmuştur. Çünkü, Anadolu, Asya, Avrupa, Afrika kıtalarına egemen olacak önemli bir kavşakta bulunmaktadır. Dolayısıyla Doğu-:atı, Kuzey-Güney yolları üzerinde köprü görevi yapmaktadır. Bu stratejik durum ile birlikte, zengin doğal kaynaklara da sahip olması, Anadolu'nun bir çok kez düşman istila ve işgaline uğramasına neden olmuştur¹⁶.

Anadolu'nun 1071'de Türkler tarafından fethedilmesi dünya tarihinin en önemli olayıdır ve etkileri büyük olmuştur.

Batılı ve Doğulu devletler bazen tek başlarına, bazen de birlikte hareket ederek, Anadolu'da kurulan devletlere karşı, özellikle Türkleri Anadolu'dan çıkarmak için saldırılar yapmışlardır.

Anadolu, yani Türkiye Batıdan, Romalıların, Bizansın, daha sonra birçok kez Avrupalı Devletlerin oluşturduğu Haçlılar'ın işgaline

¹⁵ Y. Akyüz-U. Kocatürk., *Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi* 1/1, YÖK Yayınları, Yayın No: 6, Ankara 1992, s. 33-34.

¹⁶ Y. Akyüz- U. Kocatürk, *a.g.e.*, s. 31-32.

uğramıştır. Doğu'dan ise Perslerin, Arapların, Moğolların saldırılarına hedef olmuştur¹⁷.

C. TÜRKİYE CUMHURİYETİ – İRAN İLİŞKİLERİ

Türkiye, 1923'ten sonra Batılılaşma (Modernleşme) yönünde hızlı bir yapı değişikliğine yönelmişti. Bu çerçevede, 1924'te Hilafetin kaldırılması, Latin Alfabesi'nin kabulü ve dinde laikliğe yönelmesi gibi çeşitli alanlarda girilen reformlar İslam ülkelerinden kopma anlamına gelmiyordu. Batılılaşma yönündeki hızlı ve köklü değişiklikler yaşanırken, İslâm ülkelerine karşı da Türkiye'nin ilgisi sürüyordu.

Bu çerçevede, Afganistan ile 25 Mayıs 1928'de Ankara'da Türk-Afgan Dostluk ve İşbirliği Antlaşması imzalanmıştır.

İran'la da 22 Nisan 1926'da Güvenlik ve Dostluk Antlaşması, 29 Kasım 1928'de buna ek protokol, 23 Ocak 1932'de de Uzlaşma, Adli Tesviye ve Hakemlik Antlaşması yapılmıştır¹⁸.

Bu arada, bazı Arap ülkeleriyle diyalog çerçevesinde 131 yılında Irak kralı Faysal ve başbakan Nuri S. Paşa Ankara'yı ziyaret etmişlerdir.

Türkiye, 1930'larda İslam ülkeleriyle ikili ilişkilerini geliştirirken, Doğu Akdeniz'deki İtalyan tehdidi üzerine çok taraflı işbirliğine de yönelmek zorunda kalmıştı.

¹⁷ Y. Akyüz– U. Kocatürk, *a.g.e.*, s. 31-32.

¹⁸ Ö. Kürkçüoğlu – G. Bozkurt, *Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi* ½, YÖK Yayınları, Yayın No: 6, Ankara 1995, s. 104.

Bu çerçevede, İran'la 5 Kasım 1932'de Dostluk Antlaşması ile Güvenlik, Tarafsızlık ve Ekonomik İşbirliği Antlaşması ve Ocak-Nisan 1937'de de çeşitli işbirliği alanlarında antlaşmalar imzalanmıştır. 8 Aralık 1936'daki nota teatisiyle, Türkiye ile Irak, 5 Haziran 1926 tarihli Türk-İngiliz-Irak Sınır ve İyi Komşuluk Antlaşması'nın ikinci kesimi hükümlerini uzatma kararı almışlardır. 1932'de de Türkiye ve Irak arasında Oturma Sözleşmesi, Suçluların Geri Verilmesi Antlaşması ve Ticaret Antlaşması imzalanmıştır, 1938'de ise Veteriner Sözleşmesi yapılmıştır.

İmzalanan bir diğer antlaşma da Türkiye ile Mısır arasında 7 Nisan 1937'de Ankara'da yapılan Dostluk Antlaşması'dır. Antlaşma'nın 1. Maddesi'nde "iki ülke arasında bozulmaz bir barış, samimi ve sürekli bir dostluk" olacağı ifade edilmektedir¹⁹.

Revizyonist devletlerden İtalya'nın 1935'te Etiyopya'yı işgali, Doğu Akdeniz'deki İtalyan tehlikesini artırdığı için, Türkiye hem İngiltere'yle işbirliğini geliştirecek, hem de Orta Doğu ülkeleriyle yakınlığı daha da pekiştirecektir.

Türkiye, Balkan Antantı konusunda olduğu gibi, Orta Doğu'da da bölgesel işbirliği çabalarına öncülük yapmıştır. Bu çerçevede, Türkiye ile Irak, İran ve Afganistan arasında 8 Temmuz 1937'de Tahran'daki Sâdâbad Sarayı'nda Sâdâbad Paktı adını alan çok taraflı işbirliği antlaşması imzalandı. Pakt'a göre taraflar, aralarındaki dostluk ilişkilerini sürdürmeyi, birbirlerinin içişlerine karışmamayı, ortak sınırlarına saygı göstermeyi, ortak çıkarlarını ilgilendiren konularda birbirlerine danışmayı, birbirlerine karşı herhangi bir saldırı hareketine girişmemeyi ve saldırma amacını güden bir siyasî tertibe katılmamayı taahhüt ediyorlardı.

¹⁹ Ö. Kürkçüoğlu – G. Bozkurt, a.g.e., s. 112.

Böylece, Irak'taki İngiliz "mandat" yönetimi nedeniyle, bu ülkenin dahil olduğu Sâdâbad Paktı, Türkiye ile Batı (İngiltere) arasında kurulmuş olan doğrudan işbirliği ilişkisine yeni ve dolaylı bir boyut kazandırmış oluyordu²⁰.

Ç. TARİHÇE

Osmanlı Devleti hâlamiyetindeki bölgeler üzerinde birçok yabancı devlet gibi İran Devleti de çeşitli okullar açmıştır. Bu okullardan, elimizdeki belgeler ve basılı eserlere dayanarak belirleyebildiğimiz okul sayısı 4'tür.

a) Bunlardan biri Bağdat'taki Debistan-ı uhuvvet-i İraniyan adlı okuldur. 1910 tarihinde ruhsat almak için başvuruda bulunduğu ancak, okulun niteliği, derecesi, öğretim durumu, kapasitesi hakkında bilgi veren başka belge olmadığı için ruhsat istemi ile başvuruya nasıl bir cevap verildiği, Bağdat'taki sözkonusu okulun ruhsat alıp almadığı ve daha sonraki faaliyetleri hakkında hiçbir bilgi bulunmamaktadır²¹.

b) İlknur Polat Haydaroglu'nun Osmanlı İmparatorluğu'nda Yabancı Okullar adlı kitabında²² bir diğer İran okulu Kerbelâ'daki "İran Encümen-i Müsavat Cemiyeti" tarafından açılmak için ruhsat talep edilen "Hüseyni" adlı okuldur.

1912 tarihli MEB Arşiv belgesinde, Bağdat vilayetine yollanan, ibtidaî, ruşdî, idadî sınıflarından oluşan "Hüseyni Mektebi"

²⁰ Ö. Kürkçüoğlu – G. Bozkurt, a.g.e., s. 107.

²¹ İlknur Polat Haydaroglu, **Osmanlı İmparatorluğu'nda Yabancı Okullar**, Ocak Yayınları 1993, s. 156.

²² İlknur Polat Haydaroglu, a.g.e., s. 156-157.

ne ruhsat istediğini bildiren yazıdan söz edilmekte, ancak belgenin eki bulunmadığı için ruhsat alıp almadığı bilinmemektedir.

c) Haydaroğlu eserinde Millî Eğitim Arşivi'ne (MEA., No: 30) dayanarak 1916 tarihli bir belgeden söz etmektedir. Buna göre, İstanbul'da Fazlı Paşa civarında "Debistan-ı Ahmediyan-ı İraniyan" adlı 4 ibtidâî, 1 rüşdî derecesinde sınıfı bulunan okula ruhsat istendiğine işaret etmektedir. Belge ekleri olmadığından bu okul hakkında fazla bilgi edinemediklerini de belirtmektedir²³. Bu okulla ilgili olarak T.C. başbakanlık Ankara Cumhuriyet Arşivi'nde bulduğumuz tarihsiz ancak büyük ihtimalle 1330-1334 (1914-1918) tarihleri olabileceğini düşündüğümüz "İstanbul'da Mevcut Özel Okullar Listesi"ni içine olan "İstanbul Sankt Georg Avusturya Lisesi Özel Dosyası"da yer alan ve tarafımızdan 1995 de yayınlanan belgede²⁴, okulun adı "Debistan-ı İraniyan" tâbiyeti ise "İran" olarak gösterilmektedir.

ç) 4'ncü İran okulu hakkında Haydaroğlu 1948 tarihli eserinde İran İlkokulu Yıllığına dayanarak aynen şu bilgileri veriyor²⁵:

"Bugün hâlâ eğitim ve öğretim faaliyetine devam eden 4 üncü İran Okulu 1884 yılında İstanbul'a yerleşen İran'lılardan oluşan bir heyetçe açılmıştır. Bu okulla ilgili olarak çıkan yıllıkta verilen bilgilere göre önce, şimdiki adıyla Çakmakçılar Yokuşu Valide Han'da okul için bir yer kiralanmış, 9 öğrencisi bulunan okul Müra

²³ İlknur Polat Haydaroğlu, *a.g.e.*, s. 157.

²⁴ Süleyman Büyükkarcı, *İstanbul Sankt Georg Avusturya Lisesi*, Damla Ofset Matbaacılık ve TİC. A.Ş. Konya, 1995, s. 473-476.

²⁵ İlknur Polat Haydaroğlu, *a.g.e.*, s. 157; İran Okulu için ayrıca Bkz. Hidayet Vahapoğlu, *Osmanlıdan Günümüze Azınlık ve Yabancı Okullar*, MEB Yay. No: 3057, İstanbul 1997, s. 170. (Burada okul, İran Ortaokulu olarak ve kurucu olarak da Eghbal Dehgan gösterililiyor).

Ali Ağa adlı öğretmenle öğretime başlamıştır. Daha sonra Hacı Ali Sadıkyani Ağa, Mahmut Paşa'daki Yıldız Han'da bir okul için yer tutmuş ve zamanla öğrenci sayısının artmasıyla Beyazıt'ta bir yer kiralanmış ve okul buraya nakledilmiştir. Böylece burası "İranlılar İlkokulu" adı ile öğretimini sürdürmüştür. Bir yangın sonucu harap olan okul bir İranlı'nın yardımıyla Çemberlitaş Dizdariye Yokuşunun alt başındaki 24 numaralı binanın okul olarak vakfedilmesiyle öğretime devam etmiştir".

Biz, MEB, Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü Arşivi'ne inerek bu okulun tarihçesi hakkında biraz daha ayrıntılı bilgiler elde etmeye çalıştık. Bu çerçevede, okul müdürlüğünün 12 Mart 1985 tarih ve 139/85 sayılı Millî Eğitim Spor ve Gençlik Müdürlüğü Özel Okullar Kurumu'na gönderdiği bilgi formunda aşağıdaki bilgiler mevcuttur²⁶:

1- 1884 yılında İstanbul'da ikamet eden İranlılar tarafından Beyazıt Çakmakçılar yokuşunda bulunan Valide Han'ı içinde iki odadan ibaret bir okul kurularak eğitime başlanmış olup, öğrencilerin artmasıyla burası dar gelince Beyazıt'ta adresi bizce bilinmeyen ahşap bir binaya taşınmıştır ki, bu binanın yanıp kül olması neticesi ancak bir öğrenci künye defteri kurtarılabilmiş olup okul arşivimizde saklanmaktadır. Yangın neticesi İranlı bir hayırsever tarafından Çemberlitaş Dizdariye Yokuşu altındaki 24 numaralı konağını okula hediye etmiş ve okul 1934 yılına kadar bu binada faaliyet göstermiştir. 1934 ders yılı başından itibaren okulun şimdi bulunduğu bina olan Sultanahmet Terzihane Sok. No. 7 yerine taşınmış ki, bu bina da bir İranlı zengine aittir orada tedrisatına devam etmektedir.

²⁶ Özel Eğitim Kurumları Genel Müdürlüğü Arşivi, Özel İran İslâm Cumhuriyeti İlkokulu (Sultanahmet-İstanbul) Özel Dosyası.

a-Kurumun maliki İnan Milli Eğitim Bakanlığı'dır.

b- Kurumun ilk kurucuları olarak Hacı Mahmut Ağa, Hacı Ali Ağa, Hadi Bey, Hacı Mirza Abdülkerim ve birkaç İnanlı zengin arkadaşlarıdır. İlk temsilcisi ve okul müdürü olarak İnan uyruklu Hacı Rıza Kulu Horasani bilinmektedir.

c- Okulun kuruluş tarihi 1884

d- Öğretime başlama tarihi 1884

2- Kurucu ve temsilcilikte bir değişiklik olarak da, İstanbul İslâm Cumhuriyeti Baş Konsolosluğu kurucu ve temsilciliğe getirilmiştir.

3- Kurumun ilk açıldığı bina Valde Hanı içindeki iki odadır tarihçe bölümünde belirtildiği gibi Bayazıt'a oranın yanması ile Dizdariye'ye ve oradan da bugünkü yerine gelmiştir.

4- Adresi: Sultanahmet Terzihane Sokağı No: 7 İSTANBUL

5- 1884'te gayrı resmi olarak kurulan kurum 1958 yılında 3.9.1958 gün ve 24 Sayılı Emir gereğince muadeleti tasdik ve kabul edilmiştir. Hâlen resmî ilk okulları bitirenler derecesinde öğrenim görmüş sayılmaktadırlar.

6- Bir han odasında eğitime başlayan kurumumuz her yönü ile mükemmele yakın bir okul haline getirilmiştir. Beş adet derslikli, labaratuvarlı, araç gereç yönünden eksiksizdir.

7- Yeni bir bina ve daha iyi olanaklar, araç ve gereçlerle daha iyi bir çalışma sözkonusudur.

8- Öğrenci kapasitemize göre okul açıldığından beri hiçbir kültürel ve sportif faaliyetlere katılmamıştır.

Okul Müdürü
Fathollah Tohidloo

İran Okul Müdürlüğünün tarihçeye ait verdiği bilgilerden başka İstanbul Okullar Kılavuzu'nda da (1936, 1937, 1938, 1985, 1987) İran Okulu İran İlkokulu olarak adlandırılmaktadır²⁷. 1936-37 tarihli İstanbul Okulları Kılavuzu'nda okulun bulunduğu semt "Binbirdirek" olarak gösterilmektedir.

Şimdi yine M.E.B. Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü Arşivine dönelim ve İran Okulu'nun tarihçesi ile ilgili bir başka belgeye göz atalım. Bu belge okulun açılışından başlayarak son zamanlara kadarki durumunu bütün açıklığı ile ortaya koyuyor. Millî Eğitim Bakanlığı yetkililerince hazırlandığı anlaşılan rapor mahiyetindeki bu belgeye göre²⁸:

Okulun Kuruluş Yeri	: İSTANBUL
Kuruluş Yılı	: 1884
Okulun İsmi	: Debistani İraniyen İlkokulu

²⁷ **İstanbul Okullar Kılavuzu**, İstanbul Kültür Direktörlüğü Neşriyatı 2, İstanbul Devlet Basımevi, İstanbul 1936, s. 28-30. **İstanbul Okulları Kılavuzu**, İstanbul Kültür Direktörlüğü Yayını No: 5, İstanbul Marifet Basımevi, İst. 1937, s. 77-79; İstanbul Okulları Kılavuzu, İstanbul Öğretmenleri Yardım Cemiyeti Yayını, No: 3, Cumhuriyet Matbaası, İstanbul 1938, s. 73-75; **İstanbul Okulları Rehberi**, İstanbul Valiliği, M.E.G.S.M. Yay. İstanbul 1985, s. 1-53; **İstanbul Okullar Rehberi**, MEGSM Yayını, İstanbul 1987, s. 1-100.

²⁸ **Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü Arşivi, Özel İran İslâm Cumhuriyeti İlkokulu Özel Dosyası**

Okulun İkinci İsmi : Özel İran İslâm Cumhuriyeti
İlkokulu
Kurucusu : Hacı Mahmut Ağa, Hacı Ali
Ağa, Hadi Bey, Hacı Mirza
Abdulkerim
İlk Temsilcisi ve Müdürü : Hacı Rıza Kulu HORASANİ

A. 1884 yılında İstanbul'da ikamet eden ve yukarıda adları yazılı İranlı'lar tarafından Beyazıt Çakmakçılar Yokuşu Valide Han'da ilk olarak faaliyete başlamıştır. Daha sonra Beyazıt'ta bir ahşap binaya taşınmış, bu binanın yanmasıyla, İranlı hayırsever Çemberlitaş, Dizdariye Yokuşu No: 24 adresindeki konağını okula bağışlamış, 1934 yılına kadar burada faaliyete devam etmiştir. Daha sonra 134-1935 ders yılından itibaren Sultanahmet Terzihane Sok. No. 7 adresinde İranlı bir zengine ait binaya taşınmıştır.

Danıştay'ın 15.1.1948 tarih ve Esas: 28 Sayılı Kararı ile okulun tüzel kişiliği tanınmıştır. Bunun üzerine M.E. Bakanlığı'nın 3.9.1958 tarih ve 244 Sayılı Emri Uyarınca okulun resmiyeti ve muadeleti tanınmıştır.

İran'da meydana gelen rejim değişikliğinden dolayı okulun kurucu temsilciliğine 1979 yılında İran İslâm Cumhuriyeti İstanbul Başkonsolosluğu getirilmiştir. 1983 yılında Başkonsolosluğun teklifiyle okulun ismi "İran İslâm Cumhuriyeti İlkokulu" olarak değiştirilmiştir. Okul binası 15.6.1985 tarihinde tamamen yanmıştır.

1.7.1985 tarihinden itibaren M.E. Bakanlığı'nın onayı alınmaksızın okulun yeniden yapımına başlanılmış ve tamamlanan binada 27.11.1985 tarihinde yine M.E. Bakanlığı'na bilgi verilmeden tekrar öğretime başlanmıştır.

B. Okul ile ilgili olarak

1. Önceden tespit edilen

a) Kurum temsilcisi, müdür ile Türk müdür yardımcısı atamalarının yapılmadığı,

b) Bakanlığımızdan izinsiz müdür ve öğretmen çalıştırıldığı,

c) Öğretmen ve öğrencilerin kılık kıyafetlerinin Türk Kanun, yönetmelik ve diğer mevzuatına uygun olmadığı,

d) Okulda ders araç ve gereçlerinin yetersiz olduğu hususlarına devam edildiği anlaşıldığından, kurum 25.2.1987, 24.9.1987, 15.10.1987 tarihlerinde eksikliklerinin tamamlanması, hatalı işlemlerini düzeltmesi için Bakanlığımızca üç kere ikaz edilmiştir.

Bu gelişmelerden sonra;

Özel İnan İslâm Cumhuriyeti İlkokulu'nun, Dışişleri Bakanlığı'nın mütalâaları da alınarak, Bakanlık Onayı ile 625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 12., Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 18.19. maddesi hükümlerine dayanarak denkliği kaldırılmıştır.

2. Denkliğin kaldırılmasına sebep olan hususların devam edip etmediğinin tespiti için Bakanlık Müfettişlerince yapılan denetim sonucu tanzim edilen rapora göre;

Okulun kurucu temsilcisi, müdür-müdür yardımcısı ve öğretmenleriyle ilgili Bakanlık onayının alınması için okula üç haftalık bir süre daha tanınmıştır.

C. Dışışleri Bakanlığı'nca konu ile ilgili olarak Bakanlığımıza gönderilen yazıda;

1. Özel İnan İslam Cumhuriyeti İlkokulu'nda görev yapacak öğretmenler için Bakanlıklarıyla istişare edilerek okulun orta ve lise seviyesinde eğitim gören öğrenciler için de ilâve olarak 5 adet kontenjan verildiği belirtilmiştir.

2. Ancak, yapılan tespitlerden, İnan makamlarının bu kontenjanlara riayet etmedikleri ve 3 aylık vize muafiyetinden yararlanarak kontenjan dışı ğretmen istihdamı yoluna gittikleri, söz konusu hususta birkaç kere İnan yetkililerinin dikkatli çekildiği halde bu durumun önlenemediği,

Son olarak Dışışleri Bakanlığı'na davet edilen İnan Büyükelçisi'ne Bakanlık, Konsolosluk, Hukuk ve Sosyal İşler Genel Müdürlüğü tarafından okulun 1990-1991 ğretim yılı sonunda kapatılmasına karar verildiğinin bildirildiği, ifade edilmiştir.

D. Bu gelişmeler üzerine yapılan denetimlerde 625 Sayılı zel ğretim Kurumları Kanunu ve bu konumdaki diğer mevzuat hükümleri hilâfına faaliyette bulunduğu tespit edilen ve yapılan çeşitli ikazlara rağmen aksaklıklarını düzeltmeyen ve eksikliklerini tamamlamayan zel İnan İslâm Cumhuriyeti İlkokulu'nun, zaman içinde kanunlara aykırı olarak eklenen Orta ve Lise kısımlarıyla birlikte 1990-1991 ğretim yılı sonunda kapatılması gerektiği, kanaatine varılmıştır.

Dışışleri Bakanlığı'nın görüşleri de dikkate alınarak, adı geçen okulun 1990-19941 ğretim yılı sonunda 625 Sayılı zel ğretim Kurumları Kanunu'nun 15. maddesi gereğince faaliyetinin "SÜREKLİ OLARAK DURDURULMASI"nın ve aynı kanunun 17. maddesine göre işlem yapılması, özel ğretim Kurumları

Yönetmeliği'nin 20. maddesi gereği okul öğrencilerinin resmî ve özel okullara nakledilmesi için makam onayı alınmıştır.

Adı geçen okulun, İstanbul Valiliği'ne göndermiş olduğumuz 4 Nisan 191 Gün ve 55215 Sayılı yazımız ile faaliyeti sürekli olarak durdurulmuştur”.

İstanbul'daki İran Okulu ile ilgili olarak Talim ve Terbiye Dairesi Başkanlığı Arşivi'nde bulduğumuz bir başka belge 20 Ekim 1951 tarihli taşımaktadır ve İstanbul İran İlkokulu'nun (Debistan İraniyan) Öğretim Yönetmeliği hakkındadır.

İstanbul İran İlkokulu'nun (Debistanı İraniyan) altı sınıfa çıkarılması dolayısıyla yeniden düzenlenen Öğretim Yönetmeliği'nin Özel Okullar Müdürlüğü'nün 24 Ağustos 1951 tarih ve 805 sayılı teklif yazısı üzerine, bağlı örneğine göre kabulü hususunun Bakanlık Yüksük Makamına arzı kararlaştırılmıştır. Buna göre²⁹ İstanbul İran İlkokulu (Debistani İraniyan) Öğretim Yönetmeliği Kuruluş, Yönetim İşleri, Okulun Sağlık İşleri ve Hekim, Öğretmenler, Öğretmenler Kurulu, Sınıf ve Zümre Öğretmenleri Toplantıları, Kayıt ve Kabul İşleri, Çalışma ve Ara Verme Günleri, Öğretim ve Eğitim, Disiplin İşleri, İmtihan İşleri, Tasdikname, Belge ve Diplomalar, Defterler, Cetveller ve Dosyalar başlıklı bölümler içermektedir. Bu bölümlerden aşağıda bazı alıntılar yapılacaktır:

Madde 1. İran İlkokulu (Debistani İraniyan), öğrencilerini orta öğrenime hazırlayan altı yıllık bir ilk öğrenim kurumudur.

²⁹ TTDA., Kurul Karar Defteri, Yıl 1951, Karar No: 165.

Madde 2. Okutulacak derslerle konuları ve haftalık ders saatleri Milli Eğitim Bakanlığı'nca onamalı öğretim programları ve haftalık ders dağıtma cetvelleri ile belirtilir.

Madde 3. Müdür, Türkçe ve Türkçe Kültür Dersleri öğretmenlerden başka diğer öğretmen ve memurları seçer ve usulüne göre hazırlayacağı inha kağıtlarını valiliğe gönderir.

Madde 4. Müdür, okulun idaresinde ve Bakanlık'ca onamalı öğretim programı ile yönetmeliğinin uygulanmasında görülecek düzensizlik ve kayıtsızlıklardan ve mali işlerden birinci derecede sorumludur.

Madde. 25. Öğretmenler Kurulu'nda öğretim işlerinin düzeninde yürütülmesi, okulun umumi disiplin ve intizam işleri, öğrencilerin eğitimi, kanaat noktalarının incelenmesi ve onanması gibi öğretim, eğitim işleri ile müdürün tayin ve tespit edeceği konular üzerinde konuşulur. Öğretmenler kurulunun, ayrıca görüşülmesine lüzum göreceği öğretim ve eğitim işlerine ait konular da ertesi toplantıların gündemleri arasına alınır.

Öğretmenler kurulunda kişisel ve meslek dışı konular üzerinde görüşülmez.

Madde 26. Aynı dersi okutan zümre öğretmenleri, aralarında sık sık toplanarak, müfredat programlarının ve derslerin birbirlerine paralel olarak yürütülmesi, ders aletlerinden, çevreden faydalanma işlerinin programlaştırılması, öğrenci ödevleri ve yoklamalar için anlaşma yapılması gibi konular üzerinde görüşürler ve varacakları kararı Müdür'ün onamından geçirdikten sonra uygularlar. Aynı sınıfta ders okutan öğretmenler, ara sıra toplanarak, öğrencilerin çalışma ve eğitim durumları üzerinde görüşerek alınacak tedbirleri kararlaştırırlar.

Madde 27. Okula yazılmak isteyenlerden aşağıdaki belgeler istenir:

- a) İkâmet belgesi
- b) Aşı ve sağılık raporu
- c) 4 Fotoğraf

Madde 30. Derslere Eylül ayı içinde başlanır Mayıs ayı sonunda nihayet verilir.

Madde 34. Öğrencilerin sık sık derse kaldırılarak, devamlı okumaları sağılanır.

Madde 35. Öğrenci derste ve yazılı yoklamalarda verdiği cevapların değerini doğru olarak ölçmeye alıştıırılmalıdır. Bu maksatla müzakere ve yoklama sonucunda öğretmen tarafından takdir edilen not derhal öğrenciye bildirilir.

Madde 36. Öğrencilere verilen yazılı ödevleri öğretmenler ders saati dışında düzeltirler ve not vererek geri verirler. Bu notları not defterlerine de geçirirler. Öğrencilere ödev verirken, bunların, çoğunun ders dışındaki ihtiyaçlarını tatmine ve başka derslerine çalışmasına engel olmayacak makul bir derecede ve kısa zamanda yapılabilecek nitelikte olmasına dikkat edilir. Ödevleri öğrencilerin bilgilerine, elindeki araçlara ve onu hazırlamak için bulacakları zamana göre ayarlamak gerektiği gibi bu ödevlerin nasıl yapılacağı her defasında kendilerine anlatılır. Ara günlerinde ve Bayram günlerinde yapılmak üzere ödev verilmez. Bir gecede öğrencinin birkaç ödev birden yapmaya mecbur olacak bir duruma düşmemesi için sınıf öğretmenleri birbirleriyle anlaşarak bu hususta aralarında işbirliği yaparlar. Öğrencilere yazılı ödevlerini temiz, düzgün ve tertipli bir şekilde hazırlama alışkanlığı verilir. Ödevlerde sık sık rastlanan yanlışlıklar hakkında sınıfta öğrencilerin dikkati çekilir.

Öğrenciler, öğretmenin düzelttiği bütün ödevleri önemle muhafazaya ve bunu ilgililer tarafından istendikçe göstermeye mecburdurlar.

Madde 38. Türkçe ve Türkçe Kültür Derslerinin öğretimi ve imtihanları hakkında (Azınlık ve Yabancı Okulların Türkçe ve Türkçe Kültür Derslerine Mahsus Öğretim ve İmtihan Yönetmeliği) uygulanır. Okulun öğretim diliyle okutulan dersler hakkında ise bu yönetmeliğin ilgili maddelerine göre davranılır.

Madde 42. Ders yılı içinde öğrenciye verilecek kanaat notu:

- a) Ders esnasında yapılacak müzakerelerde,
- b) Zamanı belli edilerek veya edilmeyerek yapılacak genel veya yazılı yoklamalarda,
- c) Okulda veya okul dışında yapılmak üzere verilen her türlü iş ve ödevlerle.

Öğrencinin elde ettiği başarı göz önünde tutularak 3 aylık çalışmanın bileşkesi olarak verilir.

Madde 50. Notlar (Beş) esası üzerinden verilir. Bunların değeri aşağıda gösterilmiştir:

5 pekiyi	3 orta	1 Pek zayıf
4 iyi	2 zayıf	0 boş

Devamlı kontrol ve kanaat notu:

Madde 54. Her ders yılı 3 kanaat dönemine ayrılır:

Birinci dönem	: Ders yılı başından 10 Aralık'a kadar
İkinci dönem	: 11 Aralık'tan 10 Mart'a kadar
Üçüncü dönem	: 11 Mart'tan yıl sonuna kadar

İlk iki kanaat notu dönemlerinin bitiminden 5 gün sonra, 3 üncü kanaat notu döneminin bitiminden 5 gün önce her öğretmen tarafından notlar okul yönetkesine teslim edilir.

Madde 66. İmtihana tâbi olmayan sınıflarda:

a) Türkçe ve Türkçe Kültür Derslerinden birinden,

b) Türkçe ve Türkçe Kültür Derslerinden biri ile Farsça derslerinden en çok ikisinden

c) Yalnızca Farsça okutulan derslerin en çok üçünden, başarısız sayılan öğrenci bütünlemeye kalır.

d) Türkçe ve Türkçe Kültür Derslerinin ikisinden

e) Türkçe ve Türkçe Kültür Derslerinden biri ile Farsça okutulan derslerden ikiden fazlasından

f) Farsça okutulan derslerin üçten fazlasından, başarısız sayılan öğrenci sınıfta bırakılır.

Yukarıda, 20 Ekim 1951 tarih ve 165 sayılı Talim ve Terbiye Dairesi Başkanlığı'nın İstanbul İnan İlkokulu Yönetmeliği hakkında aldığı ve Milli Eğitim Bakanı tarafından da onaylanan karar incelenmiştir. Burada, öğrencilerini sürekli olarak kontrol altında tutan ve onları çok çalışmaya özendiren bir yönetmelik sözkonusudur.

Şimdi de 23 Temmuz 1953 tarih ve 218 sayılı bir diğer Kararı konumuza dahil etmek istiyoruz. Bu karar, Talim ve Terbiye Dairesi Başkanlığı'nın İnan İlkokulu'nun "Ders Dağıtma Cetveli ve Müfredat Programı" ile ilgilidir.

Özel Okullar Müdürlüğü'nün 27 mayıs 1953 tarih ve 525 sayılı teklif yazısı üzerine, "İran İlkokulu'nun Ders Dağıtma Cetveli ve Müfredat Programı" Vekalet Yüksek Makamı'nın tasviplerine arzı kararlaştırılmış ve 23.7.1953 tarihinde uygun bulunmuştur. Buna göre³⁰;

İran İlkokulu'nun müfredat programında Türkçe ve Türkçe Kültür Dersleri Resmî İlkokullar Programı'na göre okutulacaktır.

1. sınıflarda Farisi haftada 10 saat, Aritmetik 3, Musiki 1, Beden Eğitim 1, Türkçe 10, Farisi Konuşma Yazma 3,

2. sınıflarda, Türkçe 7, Farisi 10, Aritmetik 3, Musiki 1, Beden 1

3. sınıflarda, Türkçe 7, Farisi 6, Farisi Coğrafya 2, Farisi Tarih 2, Farisi Konuşma 2, Matematik 3, Farisi Eşya 1, Din Dersleri 1, Farisi Güzel Yazı 1, Resim 1, Musiki 1, Beden Eğitimi 1,

4. sınıflarda, Türkçe 6, Tarih 2, Coğrafya 2, Yurt Bilgisi 2, Farisi 3, Farisi Coğrafya 1, Farisi Tarih 2, Farisi Konuşma Yazma 1, Farisi Güzel Yazı 1, Resim 1, Musiki 1, Beden 1,

5. sınıflarda ise, Türkçe dersi haftada 6 saat, Tarih 2, Coğrafya 2, Yurt Bilgisi 1, Farisi 3, Farisi Coğrafya 2, Yurt Bilgisi 1, Farisi 3, Farisi Coğrafya 2, Farisi Tarih 1, Farisi Konuşma Yazma 1, Farisi Yurt Bilgisi 1, Matematik 3, Farisi Eşya 1, Din Dersleri 1, Farisi Güzel Yazı 1, Resim 1, Musiki 1, Beden Eğitim 1'dir.

³⁰ TTDA., Kurul Karar Defteri, Yıl 1953, Karar No: 218.

Böylece 1., 2., 3., 4., ve 5. sınıflarda toplam olarak haftada 28'er saat ders mevcuttur. Kız öğrenciler ise haftada bir saat öğle paydoslarında dikiş dersi yapmaktadırlar.

Bu dersler aşağıda bir tabloda şöyle gösterilmektedir:
1953-1954 Öğretim Yılı
İran İlkokulu Haftalık Ders Dağıtma Cetveli

Dersler	Sınıfı I	Sınıfı II	Sınıfı III	Sınıfı IV	Sınıfı V
Türkçe	10	7	7	6	6
Tarih	-	-	-	2	2
Coğrafya	-	-	-	2	2
Yurt Bilgisi	-	-	-	2	1
Farisi	10	10	6	3	3
Farisi Coğ.	-	-	2	1	2
Farisi Tar.	-	-	2	2	1
Farisi Konuşma Yazma	3	6	2	1	1
Farisi Yurtbilgisi	-	-	-	-	1
Matematik	3	3	3	3	3
Farisi Eşya	-	-	1	1	1
Din Dersleri	-	-	1	1	1
Farisi Güzel Yazı	-	-	1	1	1
Resim	-	-	1	1	1
Musiki	1	1	1	1	1
Beden Eğitimi	1	1	1	1	1
Toplam	28	28	28	28	28

Not: Kız öğrenciler haftada bir saat öğle paydoslarında dikiş dersleri yaparlar.

Kaynak: Talim ve Terbiye Dairesi Arşivi, Kurul Karar Defteri, 23 Temmuz 1953 Tarih ve 218 Sayılı Karar.

23 Temmuz 1953 tarihli ve 218 karar sayılı programa ait 3., 4. ve 5. sınıf Farisi Coğrafya ve Farisi Tarih müfredatından örnekler aktaralım:

3. Sınıf Farisi Coğrafya (Haftada 2 saat):

Tabiattan pratik olarak basit coğrafi bilgiler. Haritalara ait bilgi, yer küresi ve kuşakları, coğrafya terimleri (çeşme, çay, deniz, göl ova ve yayla) İran'ın büyük şehirleri bölgeler.

3. Sınıf Farisi Tarih (Haftada 2 saat)

Okuma yolu ile tarihi konuları anlatmak. Hahamenisi, Hurus, Daryüs, Haşayarşa, Üçüncü Dara ve İskender'e ait bilgiler. Eşkaniler'den 13.ncü Eşk, Sasaniler'den Erdeşiri Babegen, Birinci Şahpur, İkinci Şahpur, Behrami Kur, Enuşirevanı Adil, Husrov Perhiz.

4. Sınıf Farisi Coğrafya (Haftada 1 saat)

Ülke, şehir, il, ilçe, köy ve coğrafi terimler. İran Coğrafyası. Haritadan Mahalli Coğrafya Dünya, yıldızlar ve mevsimlere ait bilgiler, yeryüzünün hareketleri (gece-gündüz) Umumi Coğrafya. Bölgeler (İngiltere, İtalya, Fransa, Rusya, Almanya, Afganistan, Türkiye, Irak, Arabistan, Mısır, Hindistan, Çin, Japonya ve Amerika Birleşik devletleri).

4. Sınıf Farisi Tarih (Haftada 2 saat)

Seffariler'den Yakup Zeys, Samaniler'den İsmail, Kazneviler'den Sultan Mahmut, Albuyeler'den Azitdövle, Selçukiler'den ALP Arslan ve Melik Şah, Moğollar'dan Cengiz ve Hülagu, Timuriler'den Emir Teymur, Safeviler'den Şah İsmail, Şah

Abbas ve Sultan Hüseyin, Efsariler'den Nadir Şah, Zendiyeleler'den Kerim Han, Kacarlar'dan Ağa Mehmet Han vs.

Meşrutiyet, Kacarlar'ın inkırazı, Pehlevi Sülâlesi. Her devirde o devrin büyük şairi ve alimlerinden birkaç kişi zikr olunacaktır. (Rudeki, Firdevsi, Sadi Hafız, Mirza Taki Han vs. gibi).

5. Sınıf Farisi Coğrafya (Haftada 2 saat)

Coğrafya'nın taksimi, ay, yıldızlar, yerin şekli, yerin hareketleri, ana ve ara yönler, yer ekseni, ekvator, iklim kuşakları, yarım küre, haritalar, coğrafi kümeler, tabii, siyasal ve ekonomik Coğrafya, sosyal ödevler, hükümet, kanun, ırkların çeşitleri.

5. Sınıf Farisi Tarih (Haftada 1 saat)

Hahamenişiler, Eşkaniler, Sasaniler, Mısır, Kalde, Asur, İsrail, Yunan ve Roma tarihlerine ait malumat. İslâmiyet'in zuhuru. Hazreti Peygamber ve İmamlardan Hülaseten bilgiler. Araplar'ın İran'a saldırışı, İslâm Devletleri'nin genişletilmesi, Ben-i Ümiyye, Abbasiler, İslâm medeniyeti.

İran Okulu'nun yukarıda verilen ders öğretim programlarından anlaşıldığı kadarıyla, gerek İran'ın gerekse çevre ve dünyanın diğer ülkeleriyle olan ilişkiler esas alınarak Coğrafya ve Tarih dersleri oldukça ayrıntılı olarak öğrencilere verilmeye çalışılmaktadır.

İran Okulu ile ilgili olarak yine Talim ve Terbiye dairesi Arşivi'nde bulduğumuz bir diğer belge, 17.7.1978 tarihini taşıyor ve adı "Özel İran İlkokulu Yönetmeliği'dir"³¹.

Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü'nün 31.3.1978 tarih ve 2553 sayılı teklif yazısı üzerine; Özel İran İlkokulu Yönetmeliği'nin bağlı örneğine göre kabul edilmesi hususunun Bakanlık Makamı'nın onayına sunulması kararlaştırılmıştır.

Bu yönetmeliğe göre;

Bütün sınıflarda (1.2.3.4. ve 5. sınıflarda) toplam haftalık ders saati 30'dur. Ve bu program 1977-1978 ders yılında uygulamaya başlanmıştır. Yönetmelikte belirtildiği üzere, özel İran İlkokulu, öğrencilerini orta öğrenime hazırlayan beş yıllık bir öğrenim kurumudur. Okutulacak derslerle konuları ve haftalık ders programları Milli Eğitim Bakanlığı'nca onaylı öğretim programları ve haftalık ders dağıtım çizelgeleri ile belirtilir.

Bu yönetmelik daha önce sunduğumuz 1951 ve 1953 tarihli yönetmeliklere benzerlik göstermekte ancak, görevliler ve görevleri konusunda ayrıntıya inilmektedir. Biz, bu yönetmelikle, iş ve tatil zamanları ile ilgili bölüm ve eğitim öğretimden bazı aktarmalar yapmakla yetinmek istiyoruz.

İş ve Tatil Zamanları

Madde 31. Yaz tatili dışında okulun tatil günleri şunlardır:

a) Haftanın resmi tatil günleri

³¹ TTDA., Kurul Karar Defteri, Yıl 1978, Karar No: 245.

b) Cumhuriyet Bayramı (28 Ekim öğleden sonra, 31 Ekim sabaha kadar).

c) Yılbaşı (Aralık ayının 31. günü öğleden sonra, Ocak ayının ilk günü).

d) Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı (22 Nisan öğleden sonra 23-24 Nisan)

e) Bahar Bayramı (1 Mayıs)

f) 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı (19 ve 20 Mayıs)

g) Şeker Bayramı (3,5 gün)

h) Kurban Bayramı (4,5 gün)

i) İstanbul'un kurtuluşu (6 Ekim)

j) Hürriyet ve Anayasa Bayramı (26 Mayıs öğleden sonra ve 27 Mayıs bir buçuk gün).

Madde 32. İran Resmi tatil günleri:

a) Kadir Bayramı (1 gün)

b) Muharrem ayı aşure günü (1 gün)

c) Hazreti Ali'nin vefatı 8 Ekim (1 gün)

d) 26 Ekim Şah'ın doğum günü (1 gün)

Madde 34. dersler ve eğitici çalışmalar, önceden hazırlanan planlara göre yürütülür. Planlar ilkökul programlarında gösterilen esaslara göre hazırlanır ve uygulanır.

Madde 37. Yeni bilgiler edinmek ve kazanılan bilgiler geliştirmek amacıyla öğrencilere verilecek ödevlerin sınıfta veya okulda yapılması esastır.

Madde 38. İlkokul haftalık ders dağıtım çizelgesinde yer verilen “Eğitici Çalışmalar”, öğretmenlerin gözetimi altında ve bütün öğrencilerin katılımıyla yapılması zorunlu faaliyetlerdir.

Madde 41. “Okulda her öğrenciyi kendi yaş grubu içinde “bütün olarak” yetiştirmek esastır. İlkokul dönemi, öğrencinin herhangi bir dersten başarısızlığına bakılarak edineceği bir dönem değildir”.

SONUÇ VE ÖNERİLER

1. Osmanlı Devleti’nde okul açan her devlet belirli bir amaca göre yer seçmiştir. Bu kural, İranlı’lar için de geçerlidir. Bağdat ve Kerbela’da okul açılması herhalde bir rastlantı değildir. Bu iki kent Şiiler bakımından büyük önem taşımaktadır. İstanbul’a İranlılar tarafından okul açılmasını ise, Osmanlı Devleti’nin başkenti olması ve göç vb. başka nedenlerle İran’dan gelerek İstanbul’da oturmak zorunda olanların İran’dan kopmamaları ve buna ek olarak Osmanlı Devleti içerisindeki bazı gruplarla yakın ilişkide olmak arzusu olarak açıklanabileceği kanaatindeyiz.

2. Okulun İlk adı, “Debistani İraniyan İlkokulu” dur. İran’da meydana gelen rejim değişikliğinden dolayı kurucu temsilciliğine 1979 yılında İran İslâm Cumhuriyeti İstanbul Başkonsolosluğu getirilmiştir ve 1983 yılında Başkonsolosluğun teklifiyle okulun adı

“İran İslâm Cumhuriyeti İlkokulu” olarak değiştirilmiştir. Bu tarihten itibaren de 625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu ve Özel Öğretim Kurumları Yönetmelikleri'nin ilgili maddelerine aykırı faaliyetlerde bulunmuşlar ve yine kanunlara aykırı olarak Özel İran İslâm Cumhuriyeti İlkokulu'na Orta ve Lise kısımları eklenmiştir. Bu durum MEB müfettişleri tarafından belirlenmesi ve çeşitli ikazlara rağmen Kanunsuz işlere devam edilmesi sonucu, 1990-1991 öğretim yılı sonunda, Dışişleri Bakanlığı'nın da görüşleri alınarak, adı geçen okulun 625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 15 maddesi gereğince faaliyetinin “sürekli olarak durdurulması” ve aynı kanunun 17. maddesine göre işlem yapılması yoluna gidilmiş ve yönetmeliğin 20. maddesi gereği öğrencileri Resmî ve Özel Okullara nakledilmiştir.

3. İran Makamlarının İstanbul'daki okula tahsis edilen öğretmen kontenjanına da riayet etmedikleri ve 3 aylık vize muafiyetinden yararlanarak kontenjan dışı öğretmen istihdamına gittikleri bu hususta birkaç kere İran yetkililerinin dikkati çekildiği halde bu durumun önlenememesi hususları değerlendirildiğinde İranlıların İstanbul İran Okulu yoluyla ülkemiz Türkiye'ye kendi rejimlerini ihraç etmek istedikleri düşünülebilir.

4. Komşumuz İran ile aynı Coğrafyaları paylaşıyoruz. Bu nedenle zaman zaman birbirimize ihtiyacımız oluyor. Bunca tarihî deneyimden sonra içişlerine karışılmaksızın dostluğumuzu pekiştirecek yolları acaba ne zaman bulacağız?

5. İran Okulları, öncelikle kendi kültüründen olan çocukların eğitimi ile ilgilenmişler ve onların bu kültürden kopmadan İran eğitim sistemine göre yetiştirilmelerini sağlamaya çalışmışlardır.

6. Farsça'nın diğer okullarda da okutulmasını istemişler ve bu dilin yaygınlaşması için çaba harcamışlardır.

7. İnan okulları genelde Ana ve İlkokul derecesindedir, Ortaokul derecesindeki okul elimizdeki bilgilere göre hemen hemen yok gibidir.

8. Belgelerden anlaşıldığı kadarıyla Osmanlı Devleti'nde açılan İnan Okulları'nda ciddi bir eğitim için gereken disiplinin tam olarak sağlandığını ve uygulandığını söylemek güçtür. Ancak yine de okullarda öğrencilerin başarılarını teşvik edici, yönlendirici çabaları girişilmiş, özellikle İnan Tarihi ve Coğrafyası'nı öğretmeye özel önem verilmiştir.

9. Yönetmeliklerde de belirtildiği üzere, öğretmenler, öğrencilere verdikleri ödevleri ve alıştırmaları düzeltmişler ve geri vermişlerdir.

10. Derslerde başarısı görülen öğrencileri ödüllendirmişler, yaramazlık, tembellik, idareci ve öğretmenlere karşı hürmetsizlik, kurallara uymayanlar ve okul haricinde olumsuz hareketlerde bulunanlar, ebeveyn veya velilerine haber verilerek cezalandırılması yoluna gidilmiştir.

11. Öğrencilerin bütün hareketleri İnan Okulları'nda gözetim altında tutulmaya çalışılmıştır.

12. Osmanlı döneminde, Osmanlı Devleti'nde açılan diğer Yabancı Okullar gibi İnan Okulları da gereği gibi denetlenememiştir, dolayısıyla bu durum ülke içerisinde bazı grupların olumsuz davranış ve eylemlerine neden olmuştur. Ancak, Cumhuriyet Türkiye'sinde bunun böyle olmadığı, mevcut okulların asli görevleri olan eğitim ve öğretim faaliyetleri dışına çıktıkları M.E. Bakanlığı müfettişlerince tespit edildikten sonra gereği de yapılmaktadır. Bunun en son örneğini 1990-1991 öğretim yılı sonunda 4 Nisan 1991 gün ve 55215 sayılı yazı ile faaliyetleri "SÜREKLİ OLARAK DURDURULAN" İstanbul

Özel İnan İslâm Cumhuriyeti İlkokulu teşkil etmektedir. Atatürk Türkiye'si artık herşeyi kontrol altında tutmaktadır.

13. Yabancı Devletler yıllar önce, hem eğitim öğretim faaliyetlerini sürdürmek hem de kendi kültürlerini tanıtmak vb. amaçlarla kendi ülkeleri dışında okullar açmışlar ve bunu aralıksız yıllarca sürdürmüşlerdir. Osmanlı Devleti de kendi kültürünü tanıtmak için, kendisinin de yurt dışında okullar açmasının gerekli olduğunu farkına varmıştır. Buna rağmen çeşitli nedenlerle bunu gerçekleştirememiştir. Cumhuriyet Türkiye'si bugün artık yurt dışında okullar açabilecek deneyime sahiptir ve bunu icraatlarıyla göstermektedir. Bugün özellikle bağımsızlığını yeni kazanan kardeş Türk Cumhuriyetleri'nde açılan okullar, geleceğimiz için kurulmuş bir köprüdür. Türk Milli Eğitim Bakanlığı veya Özel Girişimin İnan İslâm Cumhuriyeti'nde karşılıklı ilkesi çerçevesinde okullar kurmalarını yürekten isteriz. Çünkü böylece hem Türk eğitim ve kültürü İranlılar'a tanıtılmış olacak, hem de İnan Devleti ile komşuluk ve halklarımız arasında ebedi dostluk kurulmuş olacaktır.

KODU	ADI	ADRESİ	KURUCUSU	TEMSİLCİSİ	KON	TEL.	KURUM AÇMA T.	DERİ SAY	MÜDÜR
10375	Amiral Biristol Özel Sağlık Meslek Lisesi	Güzehalçe Sok. Nişantaşı – İstanbul	Amiral Birs. Has. Heyeti	H.Waren WINGLER	77	2460507	10.07.1924	3	GülsevİM ÇEVİKER
10372	Özel Alman Lisesi	Şahkulu Bostan Sok. No:20 Tünel – İstanbul	Alman Hükümeti	Erwin KÖHLE	7751	2451391	11.05.1968	30	Roland J. Stürzenhofecker
10374	Özel Amerikan Robert Koleji	Özel Robert Koleji Arnavutköy – İstanbul	Robert Koleji Mütevelli Heyeti	Christopher WADSWORT	940	2341432	20.12.1868	29	Christopher WADSWORT
10367	Özel İtalyan Anaokulu, İlkokulu ve Ortaokulu (ktz)	Ağa Hamaam Turnabaşı No:30 İstanbul	İtalyan Hükümeti	Camilla STELLACCI	209		1870	10	Camilla STELLACCI
10369	Özel İtalyan Koleji	1454. Sok. No: 1 Alsancak – İzmir	İtalyan Hayır Cemiyeti	121		1887	6	Maria R. MERIE
10368	Özel İtalyan Lisesi	Tomtom Sok. No: 11-13 Beyoğlu – İstanbul	İtalyan Hükümeti	Bianca M. Pad. GOODRICH	608	2441301	1888	17	Bianca M. Pad. GOODRICH
10370	Özel İzmir Amerikan Lisesi	76. Sok. Göztepe – İzmir	Amerikan Bord Heyeti	Alan R. Mc. CAIN	904		1892	24	T. Douglas STENBERG
10363	Özel Notre Dame De Sion Fransız Kız Lisesi	Cumhuriyet Cad. No: 205 Paangaltı – İstanbul	Sion Rahipleri Teşkilatı	Monique HARISBOURE	671	2481448	27.11.1856	17	Richard TAMPING
10357	Özel Saint Benoit Fransız Lisesi	Kemeraltı Cad. No: 24 Karaköy – Beyoğlu – İstanbul	Lazarist Rahipleri	Yavest DANJEU	1593	2441026		43	Michel GOUPIL
10376	Özel Saint Joseph Fransız Lisesi	Dr.Esaz Işık Cad. No: 78-79 Kadıköy – İstanbul	Freres Des Ecoles Chretiennes	Pierre CAPORAL	610	2481783	1280 Hicri	22	Michel BERTET
10364	Özel Saint Joseph Fransız Lisesi	1462. Sok. No: 37 Alsancak – İzmir	Freres Des Ecoles Chretiennes	Ange Joseph Pierre Marie MICHEL	512		1841	15	Ange MICHEL
10362	Özel Saint Michel Fransız Lisesi	Abide-i Hürriyet Cad. No: 21 Şişli – İstanbul	Freres Des Ecoles Chretiennes	Pierre CAPORAL	610	2481783		17	Yves-Joel MERDRIGNAY
10361	Özel Saint Pulcheric Fransız Ortaokulu	Parmakkapı Çukuruflu Çeşme Sok. No: 7 Beyoğlu – İstanbul	Filles De La Charite Cemaati	Isabel MARGUEZ	457	2442536	07.10.1924	12	Maria Therese GARCON
10359	Özel Sankt Georg Avusturya Lisesi ve Ticaret Okulu	Kartıncar Sok. No: 2 80020 Karaköy – Beyoğlu – İstanbul	St. Vinzenz Von Paul A. Lazarist Rahipleri	Hermenia Pia SCHEIBELHOFER	1210	2497964	1918-1334 H	35	Franz KANGLER
10371	Özel Tarsus Amerikan Okulu	Camınur Mah. 201. Sok. No: 64 Tarsus – İçel	Amerikan Bord Heyeti	Alan R. Mc. CAIN	810		1888	27	Antony V. SPENCER
10373	Özel Üsküdar Lisesi	Yakır Sok. No: 1 81130 Üsküdar – İstanbul	Amerikan Bord Heyeti	Alan R. Mc. CAIN	811	331058	1885	21	John Edward HEARD

Tablo 1: 1998-1999 Öğretim Yılında yabancı Okullar

(Kaynak: Özel Eğitim Kurumları Genel Müdürlüğü Arşivi, Yabancı Okullar Tablo ve İstatistik Bilgi Dosyası)